

2. Німчук В. Хрестоматія з історії української мови X-XIII ст. Київ; Житомир: Полісся, 2015.

3. Путін оголосив королеву Франції Анну Ярославну "русской". ZN.UA. URL: https://zn.ua/ukr/WORLD/putin-ogolosiv-korolevu-franciyi-annu-yaroslavnu-russkoj-243926_.html (дата звернення: 05.05.2024).

4. Таємниці великих Українців. Анна Київська. Телеканал 1+1. Реальна історія. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=kG4mLdcpqWM&t=1s>.

5. Anna Yaroslavna. Encyclopedia of Ukraine. Vol. I A-F. Ed. By V. Kubijovuč. University of Toronto Press, 1984. p. 75 URL: <https://www.encyclopediaofukraine.com/display.asp?linkpath=pages%5CA%5CN%5CAnnaYaroslavna.htm>.

6. Bogomoletz W. V. "Anna of Kiev: An Enigmatic Capetian Queen of the Eleventh Century: A Reassessment of Biographical Sources," in French History 19.3 (Sept. 2005): 299-323, and Musin, "Anna Kievskaja": 145-172.

7. Corbet P., Demouy P. Un homme, un livre au XIème siècle: le prévôt Odalric et le manuscrit 15 de la bibliothèque municipale de Reims (Reims: Éditions de l'Académie nationale de Reims, 2015 BM Carnegie, Ms. 15, fol. 214v.

8. Lozinskij G. "La Russie dans la littérature française du Moyen Âge: la population et ses richesses," Revue des études slaves 9. 3-4 (1929): 258-261; Bloch, "Beziehungen," 195-196.

ОСОБЛИВОСТІ КУЛЬТУРНИХ ВЗАЄМИН КИЇВСЬКОЇ РУСИ ТА ФРАНЦІЇ В ПЕРІОД СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ ТА ВІДРОДЖЕННЯ

Діана Патола

*студентка факультету іноземних мов
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

Ярослава Васильчук

*студентка факультету іноземних мов
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

Перші контакти між Київською Руссю та франкськими землями відбувалися вже у 9 столітті. Про це свідчать літописні згадки про подорожі русів до Франкської держави [2]. У 839 році в анналах Бертінських літописів зафіксовано прибуття посольства русів до двору франкського короля Людовика Благочестивого.

Археологічні знахідки, зокрема фібули, срібні та золоті прикраси франкського походження на території Київської Русі, також засвідчують культурні контакти між цими регіонами у додержавний період.

Разом із хрещенням Русі у 988 році зв'язки з франкськими землями, що входили до складу Священної Римської імперії, посилилися. Створювалися передумови для більш тісної культурної взаємодії у сфері релігії, літератури, архітектури тощо. Таким чином, культурні контакти між Київською Руссю та Франкським королівством мали тривалу історичну традицію, започатковану ще за часів Раннього Середньовіччя торгівельними, дипломатичними та релігійними зв'язками [1].

У 988 році київський князь Володимир Святославич після хрещення Русі уклав шлюб з візантійською принцесою Анною, сестрою візантійських імператорів Василя II та Костянтина VIII. Однак Анна мала також і франкське коріння по материнській лінії. Її мати Теофанія була донькою впливового франкського маркграфа, а сама Анна провела частину дитинства при дворі своєї тітки - франкської імператриці Феопанії. Цей шлюб зміцнив зв'язки Київської Русі не лише з Візантією, але й з володіннями Франкської династії Оттонів, що правила Священною Римською імперією.

Весілля Володимира та Анни супроводжувалося прибуттям до Києва численних візантійських і франкських священнослужителів, майстрів та ремісників. Це посприяло культурному обміну та поширенню західноєвропейських традицій на Русі. Принцеса Анна привезла із собою багато церковних реліквій, іконописів, книг та коштовностей візантійської та західної традиції. За її сприяння було закладено фундамент Десятинної церкви - одного з найбільших культових осередків Київської Русі. Тому, шлюбний союз Володимира Великого з Анною, представницею Франкської династії Оттонів, став потужним імпульсом для розвитку культурних контактів між Київською Руссю та Західною Європою у XI столітті.

Київська Русь підтримувала жваві торговельні відносини з містами Західної Європи, зокрема Франції. Головними шляхами була знаменита торгова артерія «шлях з варягів у греки» та міста-порти Чорноморського узбережжя. Через Київ та інші міста Русі проходили важливі торговельні маршрути, якими купці з Франції везли свої товари - вина, прянощі, коштовні тканини, зброю, ювелірні вироби. В обмін вони брали хутра, віск, мед та інші товари з руських земель. Присутність франкських та інших західноєвропейських купців у містах Київської Русі сприяла культурним контактам та обміну ремісничими технологіями і мистецькими традиціями. Наприклад, існують свідчення запозичень руськими ремісниками технік обробки металу, ювелірної справи, гутного скловиробництва від майстрів із Франції та інших країн Західної Європи.

Археологічні знахідки імпортової кераміки, прикрас, елементів одягу та зброї франкського походження на території давньоруських міст також вказують на вплив західноєвропейських ремісничих традицій. Крім того, в

літописах є згадки про запрошення київськими князями іноземних ремісників, у тому числі з Франції, для спорудження фортець, храмів та інших будівель. Таким чином, торговельні зв'язки між Київською Руссю та французькими містами створювали сприятливі умови для культурної взаємодії та обміну досягненнями у різних ремісничих сферах,

Протягом періоду Середньовіччя та Відродження київські князі та знать здійснювали паломницькі подорожі до відомих християнських святинь у Франції. Ці поїздки не лише мали релігійне значення, але й сприяли культурним обмінам між Руссю та Французьким королівством. Найвідомішим прикладом є паломництво князя Андрія Боголюбського у 1164 році до абатства Сен-Дені під Парижем, де зберігалися мощі святого

Дионісія Паризького - покровителя Франції. Князь відвідав також інші святині у Франції та Італії, заклав церкву Покрова на Нерлі. У 1381 році паломництво до Франції здійснив князь Дмитрій Донський, прямуючи до Сантьяго-де-Компостела в Іспанії. Він відвідав Париж, Орлеан та інші міста.

Ці та інші паломництва сприяли налагодженню культурних зв'язків на вищому рівні між правлячими елітами Київської Русі та Франції. Київські паломники отримували змогу особисто пізнати історію, культуру, традиції

Французького королівства. Під час візитів встановлювалися особисті контакти між князями та французьким монаршим двором, духовенством. Руські паломники привозили з собою численні церковні реліквії, книги, твори мистецтва. Відбувався також обмін знаннями та культурними ідеями між супроводжуючими руських князів літописцями, священиками, ремісниками і французьким оточенням.

Отже, паломницькі подорожі князів та знаті з Київської Русі до Франції були важливим каналом культурної взаємодії у Середньовіччя та епоху Відродження.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ададуrow В. Історія Франції. Королівська держава та створення нації (від початків до кінця XVIII століття). Львів: Вид-во УКУ, 2002.

2. Балух В. О., Коцур В. П. Історія середніх віків: У 2-х т. Т.2 Раннє Середньовіччя: курс лекцій. Чернівці: ТОВ «Наші книги», 2009.